
CONSIDERAȚII PRIVIND STRUCTURA SEMANTICĂ ȘI LEXICALĂ
A NUMELOR DE BOTEZ LAICE DIN DOBROGEA

Ana Marin
Universitatea Ovidius Constanța

*Remarks on the semantic and lexical structure
of the contemporary first names (Abstract)*

This article is a semantic and lexical analysis of first names recorded in Dobruja from 1996 to 1999. Many first names with no religious connotation are Romanian creations, but also a lot of them are foreign. The etymon of these first names can denote physical or moral characteristics, can be indicativ of the social status, ethnic or local origin or can be related to the time of birth, parent's feelings.

The lexical analysis of the first names considered in this paper reveals the following structures: 1. simple (monothematic): adjectives, nouns, verbs; 2. complex (bithematic): noun+noun, noun+adjective, adjective+noun, verbe+noun; 3. phraseology. The first names analyzed are often combined with those having religious connotations because of the double name tendency.

Pornind de la materialul onomastic oferit de dicționarele onomastice existente, utilizând lista numelor de botez frecvente în Dobrogea întocmită pe baza datelor oferite de Serviciul de Evidență a Populației din județele Tulcea și Constanța între anii 1996-1999, ca și pe baza unor date culese de pe teren (registrele de botez din Parohiile Ortodoxe din orașele Constanța, Mangalia și Tulcea în anul 2001), am realizat o listă a numelor de botez laice frecvente în antroponimia dobrogeană la populația de etnie română. Am exclus din această listă numele străine apărute ca urmare a imitației numelor unor fotbaliști, actori sau personaje de telenovele, deoarece apar accidental la un număr foarte redus de persoane și nu ni s-au părut reprezentative pentru studiul nostru. Obiectul de analiză al prezentului studiu îl constituie numele de botez laice; am urmărit să evidențiem structura lexicală și semantică. Ne-am oprit asupra numelor laice, deoarece am considerat mai diversă aria semantică a etimoanelor și mai clară structura lexicală decât în cazul numelor de botez calendaristice.

Stabilirea numelor de botez ține de cultura și tradiția fiecărui popor, numele de botez fiind atribuite copiilor de către părinți, nași sau de autoritatea juridică însărcinată cu acest lucru. Factorii social-politici, deosebit de puternici în anumite perioade istorice, pot determina modificări în inventarul de nume, iar cei estetici, moda sau spiritul de imitație influențează alegerea numelui.

În evoluția sistemului antroponimic încărcătura semantică a numelui de botez s-a pierdut, rămânând numai funcția de identificare. Numele s-a eliberat de conotațiile magice și astăzi nu este decât o "etichetă" pentru cel care-l poartă, deși pentru cel care-l alege are, de obicei, valoare afectivă. În opinia unor lingviști "faptul că în mod

normal, referentul unui nume propriu este unic, permite ideea funcționării lui ca simplă etichetă atașată obiectului, ca și cum acesta ar putea avea un referent, dar nu și un sens, sau, în formularea lui John Stuart Mill, o denotație, dar nu și o conotație."¹

Primele nume de persoane erau cuvinte comune ale limbii, aveau o semnificație deosebită, distingeau persoana și aduceau o informație despre ea. Această modalitate de identificare s-a păstrat până astăzi în cazul poreclelor. Valoarea de mesaj a numelui este cunoscută astăzi numai de familie și are de obicei numai importanță afectivă, fiind numele purtat de nași, tată, o persoană dragă etc.

Semnificația inițială a numelor este criteriul de clasificare a acestora în două categorii: *nume laice* sau *de designare* (de inspirație profană) și *nume calendaristice* sau *de invocare* (de inspirație religioasă). Numele din prima categorie constituie obiectul prezentei lucrări în care ne propunem să analizăm structura lexicală și semantică a celor mai frecvente nume de botez laice prezente în sistemul antroponimic românesc actual din Dobrogea. Avem în vedere numai *antroponimele standard*², întrucât familiile antroponimice pornesc de la același radical antroponimic respectând structura semantică.

Factorii estetici care îi determină pe părinți să aleagă acele prenume "frumoase" prin îmbinarea armonioasă a sunetelor, alături de spiritul de imitație și de modă, determină pentru o anumită perioadă tendința sistemului antroponimic românesc. În categoria numelor laice pătrund tot mai multe nume împrumutate, iar cele care s-au adaptat sistemului antroponimic românesc permit formarea diminutivelor. Numărul prenumelor laice este tot mai mare sub influența modei și a dorinței de unicitate a numelui copilului din partea celui care îl atribuie. Combinațiile în care apar numele de botez laice sunt surprinzătoare, dar de cele mai multe ori se combină cu câte un nume calendaristic.

Slăbirea rolului religiei în societate în a doua jumătate a secolului al XX-lea a avut ca rezultat, în planul antroponimiei, laicizarea inventarului de prenume. "Fenomen general și caracteristic tuturor popoarelor, laicizarea se manifestă nu numai prin eliminarea unor nume și înlocuirea lor cu altele, fără nici o legătură cu creștinismul, ci și prin renunțarea la factorul religios în alegerea numelor. Motivele care acționează astăzi și determină alegerea prenumelor sunt prin excelență laice."³

Ca tendință generală a perioadei actuale se constată adaosul numelor străine la nume vechi ale onomasticonului românesc. Din întregul inventar de nume, aproximativ 40% sunt nume duble.⁴

¹ DEȘL, 239.

² Oancă, *Nume*, 45.

³ Ionescu, *MEO*, 15.

⁴ Bolocan, *Inventar*, 374.

Se mai observă evitarea antroponimelor românești tradiționale, în special în mediul urban, și înlocuirea lor cu forme diminutive și hipocoristice. "Înmulțirea cuvintelor care alcătuiesc numele individual este o manifestare a îndepărtării de ceea ce tradiția impusese în onomastica românească, și anume: prenumele format dintr-un singur cuvânt".⁵

Influența modei asupra numelor de persoană este datorată unor factori extralingvistici și are mai multe surse, dintre care cea livrescă oferă un bogat material antroponimic. *Carmen, Rodica, Dan* sunt numai câteva dintre numele livești care au devenit frecvente datorită personajelor numite astfel.

Moda se manifestă și la hipocoristicele masculine și feminine formate (după model american) cu ajutorul finalei *-i*. În ceea ce privește grafia, *-i* apare adesea sub forma originală, deci ca *-y*: *Nory, Mily, Seby, Lily etc.* Potrivit opiniei lui Iorgu Iordan: "Teoretic vorbind, cred că nu există nume românești care, sub forma unui hipocoristic, să nu poată primi această finală."⁶

Acest aspect este urmarea faptului că numele nu mai au încărcătură semantică, iar structura lexicală nu este cunoscută decât de specialiști; nici cei ce le poartă, nici cei ce le dau nu știu să le interpreteze din punct de vedere etimologic, ceea ce duce la imposibilitatea de a împărți numele în părțile componente în locul unei scurtări, urmate sau nu de sufixe. Cele mai frecvente modalități de formare a hipocoristicelor sunt accidentele fonetice (afereza, apocopa și sincopa).

Inventarul numelor laice de botez cuprinde atât creații românești și împrumuturi de la popoarele slave vecine, cât și împrumuturi recente din onomastica apuseană. Creațiile românești nu sunt numeroase, după cum ne-am fi așteptat, și nu prezintă o mare putere derivativă. Sursa de inspirație sau domeniul în care se încadrează semantic etimonul este pentru majoritatea acestora un substantiv comun ce a acumulat o valoare simbolică. Cele mai frecvente **nume de botez laice creații ale onomasticii românești** sunt: *Brândușa, Bucur, Bucura, Bujor, Faur, Garoafa, Lăcrămioara, Luminița, Mugurel, Sorin, Sorina, Sorana, Viorel, Viorica.*

Structura semantică a numelor evidențiază etimonul, în funcție de care numele se clasifică. "Din punct de vedere al structurii semantice originare, numele de inspirație profană provin din cuvinte comune sau sintagme cu funcția de a descrie..."⁷. Menționăm principalele arii semantice în care se pot grupa numele de botez laice întâlnite în onomastica dobrogeană exemplificând cu unitățile antroponimice înregistrate în această zonă, fără să avem pretenția de a fi realizat o listă completă a numelor de botez laice:

⁵ Petrache, *DENB*, 12.

⁶ Iordan, *Influența*, 48.

⁷ Ionescu, *MEO*, 14.

- o particularitate fizică sau morală (*Aglaia, Agnes, Alba, Alfred, Alice, Alin(a), Amos, Armand, Aspasia, Aurora, Bela, Berenice, Bianca, Bonifaciu, Brigita, Casandra, Cicerone, Cincinat, Clara, Clelia, Climena, Consuela, Corina, Dobrin(a), Erminia, Ernest, Ferdinand, Fulvia, Galaction, Galateea, Gioconda, Grația, Hariclea, Iolanda, Linda, Liviu(a), Lucia(n), Ludmila, Mirabela, Mircea, Mirela, Mândra, Olimpia, Penelopa, Ramona, Reveca, Robert(a), Roland, Roxana, Sever(in), Smaranda, Sterian(a), Svetlana, Virginia, Vitalie, Viviana, Vlad, Vladimir*);
- rangul sau poziția socială (*Adela, Adelaida, Baltazar, Barbu, Carol(ina), Cazimir, Despina, Demostene, Ed(it)a, Edmond, Eduard, Elvira, Flaminia, Gaspar, Gaston, Genoveva, Hector, Henric, Isolda, Marta, Lucreția, Ludovic, Luigi, Patricia, Polixene, Șerban, Vera, Veturia, Voicu, Voica*);
- poziția în familie (*Maxim, Octavia(n), Septimiu, Sextil*);
- originea etnică ori locală (*Anatol, Bartolomeu, Coriolan, Cynthia, Dacian(a), Delia, Doria(n), Eladie, Francisc(a), Genova, Ligia, Malvina, Persida, Remus, Romeo, Sabrina, Tereza, Tiberiu, Velicu*);
- funcții, meserii, îndeletniciri (*Camil, Flaminia, Faur, Maia, Valter*);
- regnul vegetal, mineral ori animal ca element de comparație (*Acvilina, Adolf, Anton, Arabela, Argentina, Artur, Bernard(a), Bujor, Camelia, Coralina, Corvin, Crina, Dafina, Dalia, Diamantina, Esmeralda, Estera, Fabian(a), Filomela, Garoafa, Gema, Gențiana, Hortensia, Ivona, Lăcrămioara, Leonard, Margareta, Mălin(a), Melisa, Olivia, Petronela, Rafira, Roza, Rozalia, Tamara, Violeta, Viorica, Zamfir(a)*);
- momentul nașterii copilului (*Augustin(a), Anesti, Dan(a), Iulia, Lucia, Nedelea, Ozana, Paraschiva*);
- sentimentele sau atitudinea părinților față de noul născut (*Amedeu, Amedeia, Aminta, Bucur(a), Calipso, Carina, Celest(a), Dragoș, Evelina, Felicia, Gloria, Letiția, Manase, Mara, Nadia, Rada, Radu, Raluca*);
- descendența istorică sau rezonanța războinică (*Amalia, Matilda, Minerva*);
- substantive comune sau expresii de inspirație religioasă (*Angelo, Angela, Ariel, Bogdan(a), Dorin(a), Gustav, Hanibal, Isabela, Liliana, Ozana, Panait, Răzvan*);
- substantive comune din diferite câmpuri semantice (*Doina, Duiliu, Gisela, Horea, Irina, Luminița, Miron, Mitrofan, Ofelia, Otilia, Sânziana, Sorin(a), Sorana, Sultana, Vadim*);
- antroponime ce prezintă mai multe variante etimologice, astfel încât le vom considera incerte din punctul de vedere al ariei semantice în care se încadrează (*Caius (Gaius), Carmen, Călin(a), Efrem, Gilda, Horațiu, Larisa, Lavinia*).

Nu putem vorbi despre semantica unui antroponim fără a stabili principiile lingvistice care acționează asupra clasei numelor proprii, deoarece funcția acestora diferă de aceea a numelor comune. "Sensul numelor proprii este un sens individual, referențial - conotativ care nu se realizează prin generalizare și abstractizare, iar

denumirea cu nume proprii nu este o denumire noțională, ci una individuală, particulară și restrictivă."⁸

Propunându-și să descrie mecanismele de interpretare asociate numelui propriu, în funcție de contextele lingvistice și extralingvistice de utilizare, Gary-Prieur observă că predicatul de denominație nu este în măsură, de unul singur, să explice întreaga diversitate a enunțurilor în care numele propriu este ocurent. De aceea optează pentru introducerea unei distincții între conținutul și sensul numelor proprii. După cum afirma:

"Voi înțelege prin SENS o proprietate care caracterizează numele propriu în calitate de unitate a limbii, și care este, după părerea mea, foarte bine reprezentată de predicatul de denominație, și prin CONȚINUT - proprietățile care caracterizează numele propriu ca fiind legat de referentul sau inițial; această relație (...) are drept consecință faptul că anumite proprietăți ale referentului inițial pot interveni în interpretarea numelor proprii."⁹

Autoarea distinge trei tipuri de funcționare a numelui propriu, pe care le-am preluat încercând să le exemplificăm cu antroponime din sistemul actual de denominație în Dobrogea:

1. Interpretarea **denominativă** este bazată exclusiv pe sensul numelui propriu, utilizarea numelui neimplicând specificarea relației cu referentul. (Exemplu: *Nu cunosc pe nimeni care să-ți scrie astfel și nu mă interesează acest al zecelea Bonifaciu ori al șaptelea Cicerone din viața ta.*)

2. Interpretarea **identificatorie** este fundamentată pe sensul numelui propriu și pe o presupuziție existențială care privește referentul său. (Exemplu: *Acesta este Tiberiu, fostul soț al Liviei. Citeam din Ovidiu și mă aflam alături de Horațiu, Properțiu.*)

3. Interpretarea **predicativă** este realizată atât prin sensul, cât și prin conținutul numelui propriu. (Exemplu: *A cumpărat un Luchian ce-i înviora acum viața. "Creangă este Homer al nostru" (G. Ibrăileanu)*)

Pentru a sublinia proveniența, structura lexicală și pentru a argumenta apartenența sa la domeniul semantic în care a fost menționat vom analiza pe rând fiecare antroponim înregistrat în lista numelor de botez laice frecvente în Dobrogea.

După modelul oferit de Hjelmslev, vom admite că unitățile semnificative minimale au cel mai adesea un conținut semantic complex, iar analiza lor în unități semantice mai simple poate fi bazată pe considerații strict lingvistice. "Hjelmslev, care numește *figură* orice element lingvistic care nu este nici semnificant nici semnificat, numește unitățile semantice minimale *figuri ale conținutului*. Lingviștii francezi vorbesc adesea, împreună cu Pottier și Greimas, despre *seme*. Termenul englez cel mai

⁸ Roșianu, *Numele*, 27.

⁹ Gary - Prieur, *Grammaire*, 39-40.

frecvent este *semantic feature* (trăsătură semantică).¹⁰ Studiul acestor unități este numit *analiza semică* sau *analiză componențială*.

O astfel de analiză semică vom încerca pentru numele de botez laice întâlnite în onomastica românească din Dobrogea, ținând cont de aria semantică a fiecărei figuri a conținutului. Deoarece numele sunt cuprinse în dicționare antroponimice, menționăm la fiecare unitate analizată sursele bibliografice consultate, la acestea adăugându-se dicționarele incluse în bibliografia din finalul studiului.

1. Nume de botez desemnând o particularitate fizică sau morală

Aglaia < adj. gr. *aglaos*, "strălucitor, minunat". (*DENB*, 17; *MEO*, 14, 29)

Agnes < adj. (h)agnos, "pur, curat, cast, sfânt"; împrumut modern. (*DENB*, 17; *MEO*, 14, 29)

Albul (-a) < adj. alb, "desemnând o particularitate fizică (tenul sau părul de culoare foarte deschisă, sau este o poreclă pentru persoanele cu tenul sau părul de culoare închisă)" (*DENB*, 18, *MEO*, 30, 66, 69)

Alfred < subst. germ. *alf*, *elf*, "spiriduș" și subst. germ. *raed* "consiliu, sfat"; "este corelat cu engl. *Aelfred* (*aelf*, "spiriduș" și *frithu*, "pace")". (*DENB*, 19)

Alice < derivat din vechiul fr. *Aalis* sau hipocoristic pentru *Adelheidis*, *Adelheida*, "noblețe" (*DENB*, 19; *MEO*, 34)

Alin(a) < hipocoristic de la vechi nume germanice cu radicalul *al*, "tot, întreg"; "Alin este corespondentul masculin românesc pentru Alina" (*DENB*, 19, *MEO*, 34)

Armand < subst. germ. *arm*, "braț" și germ. *mund*, "protecție". (*DENB*, 25; *MEO*, 48)

Aspasia < adj. gr. *aspasios*, "primit". (*DENB*, 25; *MEO*, 50)

Aurora < lat. *aurora*, "zori"; "reproduce lat. *Aurora*, numele zeiței dimineții în mitologia romană." (*DENB*, 27, *MEO*, 54)

Bela < adj. fr. *beau*, *belle* "frumos, frumoasă"; împrumut recent din Apus. (*DENB*, 28)

Berenice < corespunde gr. *Berenike* sau *Pherenike*, "purtătoare" (*pherein* "a purta") "de victorie" (*nike* "victorie"); împrumut modern din literatură. (*DENB*, 29)

Bianca < adj. it. *bianco* "alb"; împrumut recent, echivalent pentru rom. *Alba*. (*DENB*, 29; *MEO*, 66)

Bonifaciu < adj. lat. *bonifatus* (un compus din adj. *bonus* "bun" și subst. *fatum* "destin, soartă"). (*DENB*, 30; *MEO*, 67, 208)

Brigita < "Este un nume vechi, celtic, raportat la zeița Brigantia. Se consideră că numele zeiței celte are semnificația "înaltă, măreață". (*DENB*, 30) Brigid este numele unei sfinte din Irlanda, iar "numele *Brig*- înseamnă vitejie sau putere". (*DS*, 98)

Cassandra < reproduce gr. *Kassandra*, compus din subst. *anros*, *andras* "bărbat" și adj. *kass* "distins, ales". (*DENB*, 32; *MEO*, 31, 77)

Cicerone < reproduce cognomenul lat. *Cicerone* "cu neg pe nas". (*DENB*, 34)

¹⁰ DEȘL, 346.

- Cincinat* < reproduce lat. *Cincinnus* de la subst. *cincinnus* "buclă, cârlionț"; împrumut modern. (*DENB*, 34; *MEO*, 84)
- Clara* < adj. *clarus* "clar, ilustru, faimos"; împrumut modern. (*DENB*, 34; *MEO*, 84)
- Clelia* < vechiul gentilic roman *Cloelia*, de la vb. *clueo, cluere* "a avea nume, a se chema, a fi renumit"; împrumut apusean modern. (*DENB*, 34; *MEO*, 86)
- Climena* < adj. gr. *klēmenos* "glorios". (*DENB*, 35)
- Consuela* < subst. sp. *consuelo* "mângâiere, consolare"; împrumut apusean modern. (*DENB*, 36; *MEO*, 76, 90, 210)
- Corina* < derivat diminutival cu sufixul *-inna* de la gr. *kori* "fecioară"; ulterior a fost creat masc. *Corin*. (*DENB*, 36; *MEO*, 91, 105)
- Dobrin(a)* < derivat de la tema adj. sl. *dobr-* "bun". (*DENB*, 40; *MEO*, 109)
- Erminia* < adj. germ. *irmin* "mare, grandios, puternic". (*DENB*, 45; *MEO*, 125)
- Ernest* < nume de origine germanică, format de la subst. *arni* "bătălie". "Ernest semnifică azi seriozitate, serios, după subst. *Ernst* care are la bază vechiul *arni*". (*DENB*, 45; *MEO*, 126)
- Ferdinand* < "se recunosc elementele *ferithu* "pace" sau *frad* "inteligență" și *nanths* "îndrăzneț" (*DENB*, 49); împrumut apusean modern. (*MEO*, 245)
- Fulvia* < adj. lat. *fulvus* "roșcat, blond-roșcat"; împrumut recent. (*DENB*, 51; *MEO*, 143)
- Galaction* < derivat adj. de la subst. gr. *gala* "lapte". (*DENB*, 51)
- Galateea* < derivat adj. de la subst. gr. *gala* "lapte", desemnând fie o trăsătură fizică, fie originea etnică, raportat la galatenii din Asia Mică. (*DENB*, 51)
- Gioconda* < este apropiat de adj. lat. *iucunda* "plăcută, fericită, norocoasă"; împrumut modern din italiană. (*DENB*, 54; *MEO*, 152)
- Grațielă* < derivat de la adj. lat. *gratus* "preferat, plăcut"; împrumut apusean modern; formele *Grația(na)*, masc. *Grațian* sunt mai puțin frecvente. (*DENB*, 55; *MEO*, 48, 154)
- Hariclea* < "reproduce gr. *Charikleia*, un compus cu semnificația inițială "bucurie adusă de glorie", semnificația actuală a numelui fiind "renumită prin grație" (*DENB*, 56; *MEO*, 158)
- Iolanda* < împrumut recent din onomastica apuseană, "formă contrasă de la vechi compuse germanice cu elementul secundar *-lind* "scut". Primul element, *yo-*, ar corespunde vechiului nordic *Jodh* "copil" sau radicalului *Idis-* "femeie" (*DENB*, 60; *MEO*, 172)
- Linda* < hipocoristic de la compusele germanice cu elementul secundar *linda* "scut fabricat din lemn de tei", dar poate fi explicat și prin adj. germ. *lindi* "dulce, plăcut, agreabil"; împrumut recent. (*DENB*, 65; *MEO*, 191)
- Liviu(a)* < este apropiat de vb. lat. *livere* "a fi livid"; împrumut datorat Școlii Ardelene în secolul al XIX-lea. (*DENB*, 65; *MEO*, 192)

- Lucia(n)* < derivat de la vb. lat. *lucio, lucere* "a face lumină". (*DENB*, 66; *MEO*, 193)
- Ludmila* < compus slav din subst. sl. *liud* "oameni" și adj. *mil-* "drag, plăcut", desemnând pe "cea dragă din popor"; împrumut din onomastica rusă. (*DENB*, 66; *MEO*, 194)
- Mirabela* < compus modern pe baza vb. lat. *mirari* "a se minuna" și a adj. fr. *beau, belle* "frumos, frumoasă"; împrumut apusean modern. (*DENB*, 73; *MEO*, 213)
- Mircea* < este un hipocoristic format cu sufixul *-ce* de la radicalul slav *mir-* "pace", "lume". (*DENB*, 73; *MEO*, 113, 212)
- Mirela* < nume creat pe baza vb. lat. *mirari* "a se minuna", cu semnificația "minunată"; derivatul italian *Mirella* este corespunzător adj. lat. *mirus, -a, um* "minunat". (*DENB*, 73; *MEO*, 213)
- Mândra* < creație românească pe baza adj. sau subst. rom. *mândră* (*DENB*, 74; *MEO*, 214)
- Penelopa* < nume de proveniență antică greacă semnificând "albă, strălucitoare". (*DENB*, 80; *MEO*, 232)
- Ramona* < este la origine un vechi nume germanic, *Raginmund*, compus din elementele *ragin* "puternic" și *munds* "protecție, apărare"; împrumut recent. (*DENB*, 82; *MEO*, 241)
- Reveca (Rebeca)* < "nume augural de origine ebraică, continuă numele pers. biblic *Rebekka*, format de la subst. *rivqa*, de origine incertă, semnificând probabil "splendoare" (*DENB*, 83)
- Robert(a)* < compus din elementele germ. *hroth-* "faimă" și *berth* "strălucitor, ilustru, celebru"; împrumut modern. (*DENB*, 83; *MEO*, 194, 243)
- Roland* < compus din elementele germ. *hroth-* "faimă" și *-land* "îndrăzneț, curajos"; împrumut modern. (*DENB*, 83; *MEO*, 243)
- Roxana* < nume de origine persană, corespunzător numelui pers *Roxane* "strălucitoare". (*DENB*, 84; *MEO*, 249)
- Sever(in)* < derivat cu sufixul lat. *-inus* de la adj. lat. *severus* "sever". (*DENB*, 85; *MEO*, 253)
- Smaranda* < derivat de la subst. gr. *sm• ragdos* "strălucire". (*DENB*, 86; *MEO*, 126, 258)
- Sterian(a)* < derivat de la adj. gr. *stere• s* "solid". (*DENB*, 87; *MEO*, 261)
- Svetlana* < derivat de la radicalul slav *svtl-* "lumină"; împrumut din onomastica rusă. (*DENB*, 87; *MEO*, 263)
- Virginia* < derivat de la subst. lat. *virgo, virginis* "fecioară"; împrumut modern. (*DENB*, 94; *MEO*, 288)
- Viviana* < creație modernă de la vb. lat. *vivo, vivere* "a trăi". (*DENB*, 94; *MEO*, 289)

Vlad, Vladimir < nume de origine slavă, compus de la radicalul sl. *vlad*- "putere", frecvent și în alte compuse, și *mir* "pace" sau "lume". (*DENB*, 95; *MEO*, 113, 240, 290)

2. Rangul sau poziția socială

Adela < subst. germ. *adal* "nobil"; împrumut modern. (*DENB*, 16; *MEO*, 24, 34)

Adelaida < derivat de la subst. germ *adal* "nobil" cu suf. subst. germ. *-heit*, semnificând "noblețe"; împrumut modern. (*DENB*, 16; *MEO*, 24, 33)

Barbu < prezintă fem. *Barbara*, ce reproduce cognomenul lat. *Barbara*, corespunzător subst. lat. *barbarus* "străin". (*DENB*, 28; *MEO*, 57)

Carol(ina) < subst. germ. *Karl* "om liber, om din popor"; împrumut modern. (*DENB*, 32; *MEO*, 77)

Cazimir < compus slav de la radicalul vb. *kazi*- "a porunci, a spune" și *mir* "lume", "pace". (*DENB*, 33, *MEO*, 79, 212)

Despina < subst. gr. *despoina* "stăpână, doamnă", pronunțat în greaca modernă *d• spina*. (*DENB*, 39; *MEO*, 83, 106)

Demostene < compus grecesc din subst. *d• mos* "popor" și *sth• nos* "forță, putere". (*DENB*, 39; *MEO*, 105)

Ed(it)a < nume de origine anglo-saxonă, compus din *ead* "bogat, fericit" și *-gydh* "luptă"; împrumut apusean recent. (*DENB*, 43; *MEO*, 117)

Edmond < nume de origine anglo-saxonă, compus din *ead* "bogat, fericit" și *-mund* "protecție; apărător"; împrumut apusean recent. (*DENB*, 43; *MEO*, 117)

Eduard < nume de origine anglo-saxonă, compus din *ead* "bogat, fericit" și *-ward* "apărător"; împrumut apusean recent. (*DENB*, 43; *MEO*, 118)

Elvira < compus de origine vizigotă din elementele *el*, *hil* "rasă" și *gwir* "adevărat, pur"; împrumut apusean modern. (*DENB*, 45; *MEO*, 122)

Flaminia < "corespunde gent. lat. *Flaminius*, un derivat adj. de la *flamen*, subst. care desemna o funcție sacerdotală la romani; împrumut apusean modern pe cale cultă." (*DENB*, 50; *MEO*, 137)

Gaspar < se apropie de iranicul *gazbar* "vistier". (*DENB*, 52; *MEO*, 57, 145)

Gaston < este apropiat de subst. germ. *Gastiz* "străin, oaspete"; împrumut modern din franceză. (*DENB*, 52; *MEO*, 146)

Genoveva < compus de origine germ., cu semnificația "femeie de neam ales"; împrumut apusean modern. (*DENB*, 52; *MEO*, 146)

Hector < împrumut apusean modern pe cale cultă, nume afectiv grecesc, interpretat prin "stăpânitor, apărător, păstrător". (*DENB*, 56; *MEO*, 159)

Henric < "nume cu semnificație simbolică, implicând o predestinare pentru conducere, corespunde germ. *Heinrich*, un compus al cărui element secundar este *-rich* "bogat, puternic". Primul termen este apropiat de *haim*- "casă, țară"; împrumut modern pe cale cultă." (*DENB*, 56; *MEO*, 159)

Isolda < compus germ din elementele *isan* "fier" și *waltan* "a conduce, a cârmui"; împrumut modern. (*DENB*, 62; *MEO*, 180)

Lucreția < derivat de la subst. lat. *lucrator* "cel care câștigă". (*DENB*, 66; *MEO*, 194)

Ludovic < compus germ. din elementele *hlod-* "glorie, glorios"și *-vig* "bătălie"; influență latino-catolică în Transilvania. Frecventă este forma de fem. *Luiza*, împrumut apusean modern. (*DENB*, 67; *MEO*, 88, 194)

Luigi < echivalent cu *Ludovic*, preluat din onomastica italiană în sec. XX. (*DENB*, 67; *MEO*, 195)

Patricia < subst. lat. *patricius*, care desemna un aristocrat cu drepturi politice; derivat de la subst. lat. *pater* "tată", senatorii erau numiți "*patres*"; împrumut modern. (*DENB*, 80; *MEO*, 231)

Șerban < subst. rom. *șerb* "țăran legat de pământul moșierului". (*DENB*, 89; *MEO*, 263)

Vera < nume devoțional de origine slavă, cu semnificația "credință", sau derivat de la adj. lat. *verus* "adevărat". (*DENB*, 94; *MEO*, 283)

Veturia < reproduce numele gentilic roman *Vet• ria*, dela adj. lat. *vetus*, *veteris* "bătrân"; împrumut modern. (*DENB*, 95; *MEO*, 285)

Voicu, *Voica* < nume de origine slavă, derivat de la tema onomastică *Voi-*, de la subst. *voi* "luptător". (*DENB*, 95; *MEO*, 291)

3. Poziția în familie

Maxim(a) < cognomenul lat. *Maximus*, format de la adj. lat. *maximus*, superlativul pentru adj. *magnus* "mare". (*DENB*, 71; *MEO*, 208)

Octavia(n) < reproduce numele lat. *Octavius*, format de la numeralul *octo* "opt", desemnând ordinea nașterii purtătorului; împrumut sub influența Școlii Ardelene. (*DENB*, 77; *MEO*, 221)

Septimiu < nume afectiv de la numeralul ordinal lat. *septimus* "al șaptelea"; împrumut modern. (*DENB*, 85; *MEO*, 252)

Sextil < nume afectiv lat. desemnând ordinea nașterii de la numeralul lat. "al șaselea"; împrumut modern. (*DENB*, 85)

4. Originea etnică ori locală

Anatol < semnifică "om de la răsărit", de la subst. gr. *anatol* "răsărit, orient"; împrumut apusean recent. (*DENB*, 21; *MEO*, 38)

Coriolan < derivat cu sufixul *-anus* de la toponimul *Coriolis*; împrumut modern. (*DENB*, 36; *MEO*, 91, 285)

Cynthia [*sintia*] < derivat de la toponimul gr. *Kynthos*, un munte din insula Delos. (*DENB*, 38; *MEO*, 91, 98, 105)

Dacian(a) < derivat de la toponimul *Dacia*, creație modernă. (*DENB*, 38)

Delia < este un epitet gr. *Del• os*, *Del• a* de la toponimul *Delos*; împrumut apusean modern. (*DENB*, 39; *MEO*, 91, 105)

Doria(n) < derivat adj. de la toponimul *Dorida*, antica regiune a Eladei; împrumut apusean modern. (*DENB*, 41)

Francisc(a) < adj. lat. *franciscus*, "franc, relativ la franci"; împrumut modern pe cale cultă. (*DENB*, 51; *MEO*, 142)

Genova < reproduce toponimul *Genova*; împrumut apusean modern. (*DENB*, 52)

Ligia < nume etnic, desemnând locuitorii din *Licia*, formă dialectală italiană pentru numele fem. *Licia*; împrumut apusean recent. (*DENB*, 65; *MEO*, 191)

Persida < nume etnic de origine greacă, format cu sufixul *-id* de la gr. *Pers* + *s* "persan, Persia". (*DENB*, 80; *MEO*, 234)

Remus < "vechi nume etnic cu valoare mitologică, este considerat de majoritatea lingviștilor o variantă fonetică pentru *Romulus*, numele pers. lat. fiind sinonim cu *Romanus* "roman, originar din Roma"; împrumut modern pe cale cultă." (*DENB*, 82; *MEO*, 242, 246)

Romeo < corespunde subst. gr. *romeos* "roman, originar din Roma"; împrumut apusean modern pe cale cultă. (*DENB*, 83; *MEO*, 246)

Sabrina < "nume etnic de origine ebraică, format pe baza cuv. ebr. *sabra*, ce indică evreii născuți în Israel"; împrumut apusean contemporan. (*DENB*, 84)

Tiberiu < este raportat la *Tiberius*, "care aparține Tibrului, relativ la Tibru". (*DENB*, 91; *MEO*, 271)

Velicu < nume etnic de origine slavă, indică proveniența din insula adriatică *Veglia*. (*DENB*, 94)

5. Funcții, meserii, îndeletniciri

Camil < reproduce un vechi cognomen latin *C. millus* de la subst. lat. *camillus* ce desemna pe tinerii care îl asistau la sacrificii pe preotul lui Jupiter. (*DENB*, 31; *MEO*, 73, 78)

Flaminia < reproduce lat. *Flaminius* derivat adj. de la subst. lat. *flamen*, care desemna o funcție sacerdotală la romani. (*DENB*, 50; *MEO*, 137)

Faur < de la subst. lat. *faur* "fierar"; frecvent ca nume de familie în prezent. (*DENB*, 48; *MEO*, 132)

Valter < compus din elementele germ. *wald* "cap, conducător" și *harja* "armată"; împrumut modern din Occident. (*DENB*, 93)

6. Regnul vegetal, mineral ori animal ca element de comparație:

"E uneori foarte enigmatică evoluția semantică a unor nume provenite de la nume de arbori și plante. Cu simțul său intuitiv, poporul, care trăiește în mijlocul naturii, caută să pătrundă tainele acesteia, încearcă mereu să cunoască proprietățile lucrurilor care-l înconjoară."¹¹

Acvilina < subst. comun lat. *aquila* "vultur". (*DENB*, 16; *MEO*, 23)

Adolf < compus din elementele germ *adal* "nobil" și *wulf* "lup". (*DENB*, 16)

¹¹ Pașca, *Nume*, 105.

- Anton* < etimologia populară apropie gr. *Antonios* de subst. gr. • *ntos* "floare". (DENB, 22; MEO, 42)
- Arabela* < variantă pentru *Arbella*, compus din lat. *arbor* "arbore" și *bel* "frumos"; împrumut apusean modern. (DENB, 23; MEO, 44)
- Argentina* < împrumut recent, corespunzător lat. *argentum* "argint". (DENB, 24; MEO, 46)
- Artur* < corespunde unui vechi nume breton *Arthur*, de la gal. *arth* "urs"; împrumut recent din Occident. (DENB, 25; MEO, 50)
- Bernard(a)* < compus germ. de la *bero* "urs" și *-hard* "tare, puternic"; împrumut modern. (DENB, 29; MEO, 65)
- Bujor* < creație românească de la numele de floare *bujor*. (DENB, 30; MEO, 70)
- Camelia* < subst. *camelia*, plantă ornamentală; împrumut modern. (DENB, 31; MEO, 74, 125)
- Coralia* < subst. *coral* "mărgear"; împrumut modern. (DENB, 36; MEO, 90)
- Corvin* < derivat de la lat. *corvus* "corb". (DENB, 36; MEO, 92, 280)
- Crina* < creație românească de la subst. *crin*, gr. *krinon*. (DENB, 37; MEO, 95)
- Dafina* < numele arbustului *dafin*, gr. *d• phin*; împrumut modern. (DENB, 38; MEO, 99)
- D• lia* < creație recentă de la numele florii *Dahlia variabilis*. (DENB, 38; MEO, 99)
- Diamantina* < derivat de la subst. *diamant*; creație apuseană recentă. (DENB, 40)
- Esmeralda* < nume spaniol de la subst. *esmeralda* "smarald"; împrumut recent. (DENB, 46)
- Fabian(a), Fabiola* < împrumuturi moderne din onomastica apuseană, derivate de la subst. *faba* "bob". (DENB, 48; MEO, 132)
- Filomela* < compus din elementele gr. *phil-* "iubitor" și *melos* "cântec", corespunzător subst. *filomelă* "privighetoare". (DENB, 50; MEO, 135)
- Garoafa* < derivatul diminutival *Garofița*, creații rom. de la subst. *garoafă*. (DENB, 52; MEO, 145)
- Gema* < de la subst. lat. *gemma* "piatră prețioasă"; împrumut recent. (DENB, 52)
- Gențiana* < de la numele plantei *Gentiana Lutea* "ghințară galbenă". (DENB, 53)
- Hortensia* < adj. lat *hortensis* "de grădină", derivat de la subst. *hortus* "grădină"; împrumut apusean modern. (DENB, 57; MEO, 163)
- Ivona* < împrumut modern, nume de proveniență franceză, derivat de la subst. germ. *iwa, Eibe* "tisă", nume de arbore. (DENB, 62; MEO, 183)
- Lăcrămioara* < creație românească de la numele plantei *lăcrămioară*, derivat diminutival de la subst. *lacrimă*. (DENB, 64; MEO, 69, 95, 187)
- Leonard* < compus germ. din elementele *leo, lewo* "leu" și *-hard* "tare, puternic"; împrumut apusean modern. (DENB, 64; MEO, 189)

Margareta < etimologia populară îl apropie de subst. *margaretă*, numele unei flori; din lat. *margarita* "perlă". (*DENB*, 69; *MEO*, 95)

Mălin(a) < etimologia populară îl apropie de numele unui arbust, subst. rom. *mălin*, este considerat creație românească. (*DENB*, 71; *MEO*, 208)

Melisa < derivat de la subst. gr. *m● lissa* "albină". (*DENB*, 72)

Olivia < împrumut modern, creație pe baza subst. lat. *oliva* "măslin". (*DENB*, 77; *MEO*, 223)

Petronela < derivat de la numele lat. *Petr● nius*, format pe baza subst. *petro* "berbec, batal"; împrumut modern pe cale cultă. (*DENB*, 80; *MEO*, 118, 234)

Rafira < vechiul ebr. *Rahel*, cu sensul de "oaie". (*DENB*, 82; *MEO*, 240)

Roza, Rozina < creație pe baza subst. lat. *rosa* "trandafir"; împrumut modern. (*DENB*, 83; *MEO*, 247)

Tamara < nume de origine ebr. de la subst. *tamar* "palmier"; împrumut modern din onomastica rusă. (*DENB*, 89; *MEO*, 266)

Violeta < derivat de la subst. lat. *viola* "viorea"; împrumut modern pe cale cultă. (*DENB*, 94, *MEO*, 95, 287)

Viorica, Viorel(a) < creație românească de la subst. comun *viorea, viorică*. (*DENB*, 94; *MEO*, 287, 288)

Zamfir(a) < creație românească de la subst. *zamfir, samfir*, forme vechi pentru *safir*. (*DENB*, 96; *MEO*, 238, 240, 293)

7. Momentul nașterii copilului

Augustin(a) < derivat de la adj. lat. *augustus* "cel care trezește viața"; se apropie de numele rom. al lunii *august*, prin etimologie populară, denumind pe cei născuți în această perioadă a anului. (*DENB*, 26; *MEO*, 51, 205)

Anesti < nume devoțional de la formula gr. *Christ● s an● sti* "Hristos a înviat"; desemnează pe cei născuți de Sfintele Paște; au fost create formele de masc. *Anestin, Nestian*. (*DENB*, 21)

Dan(a) < hipocristice românești pentru numele compuse cu subst. slav *dan* "zi". (*DENB*, 38; *MEO*, 101, 113)

Iulia < reproduce numele gentilic roman *Iulius*, fem. *Iulia*; etimologia populară îl apropie de subst. rom. *Iulie*, fiind frecvent la cei născuți în această lună. (*DENB*, 62; *MEO*, 181, 190, 205)

Lucia < poate fi explicat prin vb. lat. *lucio, lucere* "a face lumină" sau prin subst. *lux, lumen* "lumină", deși pare a fi o etimologie populară, desemnează pe cei născuți în zorii zilei. (*DENB*, 66; *MEO*, 193)

Nedelea < corespunde subst. sl. *nedelea* "duminică"; este prezent astăzi mai mult ca nume de familie decât ca nume de botez. (*DENB*, 75)

Ozana < nume de origine franceză, de la fr. *dimanche d'ousanne* "Duminica Floriilor". (*DENB*, 78; *MEO*, 225)

Paraschiva < nume de origine greacă de la subst. gr. *paraskevi* "vineri". (*DENB*, 79; *MEO*, 229, 283)

8. Sentimentele sau atitudinea părinților față de noul născut

Amedeu, Amedeia < compus de la vb. lat. *amare* "a iubi" și *Deus* "Dumnezeu"; împrumut recent. (*DENB*, 20; *MEO*, 35)

Aminta < reproduce vechiul nume etrusc *Aminth*, corespondent pentru *Amor* din mitologia romană; împrumut recent. (*DENB*, 20; *MEO*, 36)

Bucur(a) < creație a onomasticii românești, de la vb. *a (se) bucura*. (*DENB*, 30; *MEO*, 67, 69)

Calipso < de la vb. gr. *Kalōptein* "a ascunde", semnificând "cea ascunsă". (*DENB*, 31; *MEO*, 73)

Carina < derivat de la radicalul lat. *Car-* "drag"; împrumut recent. (*DENB*, 31; *MEO*, 75)

Celest(a) < adj. lat. *caelestis* "ceresc"; împrumut modern. (*DENB*, 33; *MEO*, 80)

Dragoș < derivat de la tema onomastică slavă *drag-* "drag, iubit". (*DENB*, 42; *MEO*, 113)

Evelina < împrumut apusean recent, adaptare pentru engl. *Evelyn*, corespunzător gr. *Avelin*, format cu radicalul *avi* "dorință" sau "mulțumire". (*DENB*, 48; *MEO*, 130)

Felicia < derivat de la adj. lat. *felix, felicis* "fericit". (*DENB*, 49; *MEO*, 133, 190)

Gloria < subst. lat. *gloria* "glorie, mărire, onoare"; împrumut modern. (*DENB*, 54; *MEO*, 154)

Letiția < subst. lat. *laetitia* "bucurie, veselie". (*DENB*, 64; *MEO*, 190)

Nadia, Nadin(a) < este o abreviere de la subst. rus. *nadezhda* "speranță"; împrumut recent din onomastica rusă. (*DENB*, 75)

Rada, Radu < hipocoristic de la numele compuse cu elementul slav *rad-* "bucuros" s-a impus ca nume de botez. (*DENB*, 83; *MEO*, 18, 239)

Raluca < derivat pe baza temei onomastice *ral-*, din gr. *Ralle*, hipocoristic pentru numele *Herakleios*, compus din elementele *Hera* și *kleos* "glorie". (*DENB*, 83; *MEO*, 241)

9. Descendența istorică sau rezonanța războinică

Amalia < corespunzător vechiului germ. *Amalaberga*, "apărător al Amalilor"; împrumut modern din Occident. (*DENB*, 19; *MEO*, 34, 123)

Matilda < nume compus de origine germanică, germ. *Macht* "putere, forță" sau *math* "onoare" și *-hildis* "luptă". (*DENB*, 70; *MEO*, 88, 161, 207)

10. Substantive comune, apelative sau expresii de inspirație religioasă

Angelo, Angela < împrumut modern, variante apusene pentru lat. *Angelus* "înger, sol al divinității". (*DENB*, 21; *MEO*, 40, 41)

Ariel < simbol al forțelor naturii, numele este la origine un nume teoforic ebraic cu semnificația "darul lui Dumnezeu". (*DENB*, 24)

Bogdan(a) < vechi nume slav, compus din elementele *bog* "Dumnezeu" și *dan* "dăruit", semnificația numelui fiind "dăruit de Dumnezeu". (*DENB*, 30; *MEO*, 66, 101)

Dorin(a) < nume augural ce corespunde gr. *dōro* "dar(ul lui Dumnezeu)". (*DENB*, 41; *MEO*, 277)

Gustav < nume de origine nordică, compus din elementele *Gor* "divinitate" și *stafr* "ciomag, baston", cu semnificația "ajutorul lui Dumnezeu". (*DENB*, 55)

Hanibal < nume de origine feniciană, compus din *Hann-I-Baal*, cu semnificația "darul lui Baal". (*DENB*, 56; *MEO*, 57)

Isabela < împrumut apusean modern, forma iberică a ebr. *Elisheba*, compus cu semnificația "Dumnezeu este perfecțiunea". (*DENB*, 61; *MEO*, 122)

Liliana < este la origine un hipocoristic pentru *Elisabeth (Elisabeta)*. Prin etimologie populară este apropiat de rom. *liliac* sau *crin* (lat. *lilium*). (*DENB*, 65; *MEO*, 191)

Panait < corespunde gr. *Panagiotes*, din subst. gr. *panagiotis* "sfințenie". (*DENB*, 79; *MEO*, 228)

Răzvan < nume de proveniență slavă, cu semnificația "rebotezat". (*DENB*, 82; *MEO*, 241)

11. Substantive comune, apelative din diferite arii semantice

Doina < creație românească de la subst. *doină*. (*DENB*, 41; *MEO*, 110)

Duiliu < corespunde gentilicului *Duillius*, de la subst. lat. *duellum* "război". (*DENB*, 42; *MEO*, 114)

Gisela < nume de origine germanică de la subst. *gisel* "săgeată". (*DENB*, 55; *MEO*, 152)

Horea, Horia < creație românească de la vb. *a hori*, subst. *horă*. (*DENB*, 57; *MEO*, 162)

Irina < reproduce numele gr. *Eirōnō* "pace". (*DENB*, 61; *MEO*, 179, 260)

Luminița < creație românească, diminutiv de la subst. *lumină*. (*DENB*, 67; *MEO*, 195)

Miron < corespunde subst. gr. *miron* "ulei parfumat". (*DENB*, 74; *MEO*, 213)

Ofelia < corespunde numelui gr. *Ophelia*, derivat de la tema *opheō* - "folos, câștig"; împrumut modern. (*DENB*, 77; *MEO*, 221)

Otilia < împrumut apusean modern, nume germanic, derivat de la tema *Ot-* sau *Od-*, apropiat de *auda* "avere, bogăție". (*DENB*, 78; *MEO*, 225)

Sânziana < creație a onomasticii românești de la subst. *sânziană*. (*DENB*, 87; *MEO*, 174)

Sorin(a) < creație românească de la subst. *soare*. (*DENB*, 87; *MEO*, 260)

Sorana < derivat de la vechiul nume rom. *Sora*, de la subst. rom. *soră*. (*DENB*, 87; *MEO*, 260)

Vadim < nume de origine rusă, derivat de la vb. *vaditi* "a disputa, a calomnia"; împrumut modern din onomastica rusă. (*DENB*, 93).

Încercarea de a adapta analiza componentială la specificul numelor proprii îi aparține lingvistului danez H.G. Sorensen, al cărui studiu ne-a oferit un model. Considerat semn lingvistic, numele propriu are un sens, deci o semnificație, dar nu denotă. Structura semantică a numelor de botez include funcțiile de identificare și de individualizare, sensul acestora fiind echivalent cu cel al numelor comune însoțite de un determinant. Sorensen susține teza că numele proprii sunt nume individuale, însă teoria sa este greu de susținut în cazul numelor de botez care au fost transformate în nume de familie, cu funcția de a identifica mai mulți indivizi. (Exemplu: *Miron acceptă situația*. vs. *Familia Miron are probleme*.) Sistemul numelor de botez prezintă aceeași formulă semantică valabilă în cazul oricărui nume propriu, la care se adaugă pentru fiecare unitate câte o trăsătură distinctivă.

"Formula semantică generală a numelui propriu (indiferent de subsistemul în care se integrează) este: acel x (x = persoană, loc, animal, firmă etc.) care ... (urmează o atributivă de identificare, ce enumeră caracteristicile necesare și suficiente pentru individualizarea lui x)." ¹²

Numele de botez menționate în studiul nostru constituie un domeniu ale cărui unități au în comun o trăsătură distinctivă ("acela / aceea"), categoria morfologică ("substantiv"), relația logico - sintactică (persoană) + "care...".

Această informație semantică devine ambiguă în cazul hipocoristicelor la care opoziția masculin / feminin devine incertă. În acest caz este necesar un determinant adjectival. (Exemplu: *Despre acel Nory îmi amintisem*. vs. *Vorbisem despre acea Nory*.)

Formativele de tipul numelor de botez au următoarele trăsături:

+Animat; +Uman; - Pluralitate; +Sex; ±Masculin; ±Feminin.

Structura lexicală a numelor de botez laice subliniază faptul că "modelul în cercetările onomastice este subordonat noțiunii de structură (...). În domeniul onomasticii, este deosebit de important de stabilit dacă baza unui derivat este un onim (antroponim sau toponim) sau un apelativ. În funcție de formant, modelele derivaționale pot fi clasificate în active și pasive. Modelele active sunt, indiferent de originea formantului, adaptate la structura limbii în discuție, cele pasive sunt periferice, existând în afara sistemului lingvistic dintr-un anumit teritoriu."¹³ Numele de botez sunt clasificate în funcție de criteriul lexical astfel, în opinia lui Christian Ionescu: "Din punct de vedere al structurii lexicale, numele sunt la origine simple, compuse ori frazeologice."¹⁴ Cele simple sunt monotematice, fiind și cele mai frecvente; cele compuse sunt bitematice, având în componență două cuvinte aflate în raport de determinare; cele frazeologice au o structură complexă.

¹² Toma, *Formula*, 108.

¹³ DTRO, 45.

¹⁴ Ionescu, *MEO*, 13.

Rădăcina antroponimică, adică radicalul, poate fi identică cu numele primar sau, în alte cazuri, ea reprezintă o parte a acestuia. În derivatele antroponimice diminutivele radicalul suferă în general alternanțe fonetice ca o consecință a mutării accentului pe sufix. Asemenea rădăcini sunt, practic, identice cu numele primar. În alte cazuri detașarea sufixului pune în evidență rădăcinile antroponimice ale antroponimelor primare. "Dintr-un radical antroponimic se dezvoltă derivatele care alcătuiesc familia numelui primar."¹⁵ Se constată că numele de botez laice au o putere derivativă mai mică decât a celor calendaristice, fiind compatibile cu un număr mai mic de sufixe, dintre care cele mai multe sunt diminutivele. Variantele pe care le prezintă fiecare antroponim standard constituie obiectul unui alt studiu.

Analiza lexicală a numelor de botez laice menționate scoate în evidență următoarele structuri:

a. simple (monotematice):

- **adjectiv** (+ sufix / desinență): *Aglaia, Agnes, Albul, Aspasia, Bela, Dobrin*
- **substantiv** (+ sufix / desinență): *Alice, Aurora, Cincinat, Consuela, Corina*
- **verb** (+ sufix / desinență): *Clelia, Liviu*

b. compuse (bitematice):

- **substantiv + substantiv** (+sufix / desinență): *Alfred, Armand, Vladimir*
- **adjectiv + substantiv** (+sufix / desinență): *Bonifaciu, Casandra*
- **substantiv + adjectiv** (+sufix / desinență): *Ludmila*
- **verb + substantiv** (+sufix / desinență): *Berenice, Cazimir*

c. frazeologice (+sufix / desinență): *Cicerone, Genoveva, Anesti, Isabela etc.*

În final putem afirma că structura lexico-semantică a numelor de botez laice constituie un subiect de studiu deosebit de interesant deoarece sistemul antroponimic își mărește permanent inventarul de nume, adăugând și adaptând nume străine împrumutate ca urmare a dorinței părinților de a-și denumi copiii cu nume de actori, sportivi sau diferite personaje de film.

În lista numelor de botez laice înregistrate în onomastica românească au pătruns și s-au adaptat sistemului nostru de denominație diferite nume de botez străine al căror radical (etimon) se încadrează în diverse arii semantice. Creațiile românești nu sunt foarte numeroase, majoritatea având la bază un apelativ. Tendințele pe care le constatăm la sistemul românesc de denominație se datorează mai multor factori extralingvistici, dintre care moda este cea care se impune. Prenumele dublu este format în majoritatea cazurilor dintr-un nume calendaristic și unul laic. Acesta din urmă are rolul de a desemna "unicitatea" copilului, fiind cel care denotă. Dacă numele calendaristic este ales de nași, cel laic este de obicei ales de părinți. Ca urmare a frecvenței deosebite a unor nume de botez calendaristice, numele laice au valoare de individualizare și uneori se substituie o valoare de determinant atributiv.

¹⁵ Oancă, *Nume*, 46.

Structura lexicală pune în evidență radicalul, la care se pot adăuga sufixe, alături de desinențele pentru gen. Baza numelor de botez laice poate fi un substantiv, adjectiv sau verb, ce poate apărea singur pentru numele monotematice sau combinate în cazul numelor bitematice sau care pornesc de la o expresie frazeologică.

BIBLIOGRAFIE SI ABREVIERI

- Anca Andrei-Fanea, *Semantica numelor proprii, încercare de clasificare structurală a numelor proprii*, Analele Universității Ovidius, IV, 1993.
- Bolocan, Inventar: Gheorghe Bolocan, *Prenumele actuale – inventar și repartitie teritorială*, SCO, Craiova, 1999, nr. 4, 369-411.
- N. Chomsky: *Aspects de la théorie syntaxique*, Paris, 1971.
- DOR : N. A. Constantinescu *Dicționar onomastic românesc*, București, 1963.
- Latinismul*: Al. Cristureanu *Latinismul reflectat în numele de familie ale românilor*, în *Lucrări științifice: Filologie*, revistă a Institutului Pedagogic din Oradea, 1971, 27-32.
- Cristureanu, Opiniile: Al. Cristureanu *Opiniile lui Atanasie Marinescu și George Barițiu referitoare la prezența prenumelor latinești livrești în antroponimia românească*, SCO, Craiova, 1999.
- DEȘL: Ducrot, Oswald, Schaeffer, Jean-Marie: *Dicționar enciclopedic al științelor limbajului*, București, 1996.
- DEX: *Dicționar explicativ al limbii române*, București, 1975.
- DLRM: *Dicționarul limbii române moderne*, București, 1958.
- DS: Farmer, David Hugh: *Dicționar al Sfinților*, Oxford, traducere de Mihai C. Udma și Elena Burlacu, București, 1999.
- DTR: *Dicționarul toponimic al României. Oltenia*, vol. 1, Craiova, 1993.
- Viorica Florea, *Despre înțelesul numelor proprii*, în CL, XVII, 1972, nr. 1, 169 – 177.
- A.H. Gardiner, *The Theory of Proper Names*, Londra, 1954.
- M. N. Gary-Prieur, *Grammaire du nom propre*, Paris, 1994.
- Giurescu, IR: C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, *Istoria românilor I*, București, 1975.
- Goicu, *Termeni*: Simona Goicu *Termeni creștini de origine latină în onomastica românească: sânt "sfânt"*, SCO, Craiova, 1999.
- Graur, NP: Al. Graur *Nume de persoane*, București, 1965.
- L.Hjelmslev: *Omkring Spragteoriens Goundlaeggelse*, Copenhaga, 1943; trad. rom., 1967, cap. 14.
- Ionescu, MEO: Christian Ionescu *Mică enciclopedie onomastică*, București, 1975.
- Christian Ionescu: *Sistemul antroponimic românesc în secolul al XIV-lea și al XV-lea*, SCL, XXI, 1980, nr. 3, 243-252.
- Christian Ionescu, *Observații asupra sistemului antroponimic românesc*, LR, XXV, 1976, nr. 5, 519-528.
- Ionescu, *Antroponimia*: Christian Ionescu *Antroponimia românească*, teză de doctorat, București, 1979.
- Emil Ionescu, *Manual de lingvistică generală*, București, 1992, 224 – 227.
- Iordan, DNFR: Iorgu Iordan *Dicționar al numelor de familie românești*, București, 1983.

- Iordan, *Influența*: Iorgu Iordan *Influența modei asupra numelor de persoane*, LR, XXVII, 1979, nr. 1, 41-49.
- Liliana Lazia, *Antroponimie dobrogeană – considerații diacronice*, Constanța, 2002.
- Mihaela Miron Fulea, *Teorii actuale despre numele proprii de persoană*, în *Actele Colocviului Catedrei de limba română a Universității din București*, 2002.
- Oancă, *Nume*: Teodor Oancă *Nume standard și variante antroponimice. Probleme de terminologie*, SCO, II, 1996, nr. 2, 45-52.
- Teodor Oancă, *Probleme controversate în cercetarea onomastică românească*, Craiova, 1996.
- Teodor Oancă, *Tendențe noi în antroponimia românească. Schimbări de nume*, SCO, I, nr. 1, 1995, 7-25.
- Pașca, *Nume*: Ștefan Pașca *Nume de persoane și nume de animale în Țara Oltului*, București, 1936.
- Ioan Pătruș, *Onomastică românească*, București, 1980.
- Ioan Pătruș, *Nume de persoane și nume de locuri românești*, București, 1984.
- DENB: Tatiana Petrache, *Dicționar enciclopedic al numelor de botez*, București, 1998.
- Aspazia Reguș, Corneliu Reguș, *Nume de femei în vechi acte istorice (sec. XIV - XVI)*, București, 1999.
- Ion Roșianu, *Despre numele proprii și conținutul lor*, în CL, XVII, nr. 2, 1972, 295-307.
- Roșianu, *Numele*: Ion Roșianu *Numele proprii - determinare și comprehensiune*, SCO, Craiova, 1999, nr. 4, 27-36.
- Elena Silvestru-Șodolescu, *Rolul semantic al apelativelor în formarea numelor proprii*, SCO, Craiova, 1999, nr. 4, 117-135.
- H. G. Sorensen, *The meaning of proper names. Worth a definiens formula for modern English*, Copenhagen, 1963.
- Enzo la Stellatt, *Santi e Fanti – dizionario: Santi e Fanti – dizionario dei nomi di persona*, Editura Zanichelli, Bologna, 1993.
- A. V. Superanskaja, *Структура имени собственного. Фонология и морфология*, Москва, 1969.
- Toma, *Formula*: Ion Toma, *Formula semantică a numelui propriu*, SCO, I, 1995, nr. 1, 103-113.
- Ion Toma, *Sensul numelor proprii*, în *Contribuții istorice, filologice, socio-economice*, III, Craiova, 132-139.
- Victor Vascenco, *Studii de antroponimie*, București, 1995.
- Victor Vascenco, *Sens referențial, sens denotativ și sens conotativ. Cu privire specială asupra onomasticii*, în SO I, 1976, Cluj Napoca, 66 – 81.